

Brancherichtlijn

BLIJVENDE VAKBEKWAAMHEID

Brandweerderduiker en duikploegleider

BRANDWEER

Nederland

Inhoud

1	Aanleiding en doel	3
2	Uitwerking van de eisen	4
3	Theorie en virtuele trainingen	5
4	Praktijkoefeningen basiseisen	6
5	Praktijkoefeningen regio-specifiek	9
6	Hercertificering	11

Aanleiding en doel

Het duiken bij de brandweer heeft een spoedeisend karakter, waarbij nauwelijks tijd is voor voorbereiding bij levensreddend optreden en er veelal in wisselende samenstellingen van personeel wordt gewerkt. Dit stelt hoge eisen aan de vakbekwaamheid van het duikende personeel. In opdracht van de branche, vertegenwoordigd door de Raad van Brandweercommandanten (RBC), heeft de landelijke Vakgroep Beheersing Waterongevallen door de Brandweer in samenspraak met het CI-IFV en de Brandweeracademie een brancherichtlijn opgesteld voor blijvende vakbekwaamheid van de brandweerdruiker en duikploegleider. Het doel van deze brancherichtlijn is om landelijk de kwaliteit van de vakbekwaamheid van brandweerdruikers en duikploegleiders te borgen. Dit gebeurt door inhoud te geven aan de (overwegend) kwantitatieve eisen die gesteld zijn door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de werkveldspecifieke certificatieschema's (WSCS)¹. Met het vaststellen van deze brancherichtlijn committeert de brandweer zich aan de hierin omschreven minimale normen voor de blijvende vakbekwaamheid van de brandweerdruiker en duikploegleider.

De brancherichtlijn richt zich voornamelijk op het bezitten van voldoende beroepservaring. Deze beroepservaring dient onder andere afgestemd te zijn op de specifieke risico's binnen het verzorgingsgebied waar de duiker en/of duikploegleider werkzaam is. De risico's bij het brandweerdruiken variëren per regio, waarbij het mogelijk is een basis te benoemen die voor elke regio gelijk is. De beroepservaring wordt opgebouwd in twee delen:

- 1 De eisen vanuit de WSCS en de basiseisen van de branche, samengevat als basiseisen;
- 2 De specifieke risico's binnen het verzorgingsgebied waar de duiker en/of duikploegleider werkzaam in is, samengevat als regio-specifiek.

Figuur 1. Relatie brancherichtlijn en werkveldspecifieke certificatieschema's.

¹ Deze schema's zijn een onderdeel van het door SZW ingevoerde certificatiesysteem en zijn te vinden op werkenonderoverdruk.nl

Uitwerking van de eisen

Hierna is in verschillende paragrafen verder uitgewerkt wat er nodig is voor een basis vakbekwaamheid voor een duiker en duikploegleider. De uitwerking bevat een indeling naar theorie en virtuele training, praktijkoefeningen voor de basiseisen en praktijkoefeningen voor de regio-specifieke zaken.

In de uitwerking is het kwantitatief minimum beschreven dat nodig is om aan de eisen van de brancherichtlijn te voldoen. Het optellen van de onderwerpen levert een overzicht op van wat er in 24 maanden (het hercertificeringstermijn, zie ook pagina 11) nodig is om iemand op een basis vakbekwaamheidsniveau te houden. Het wordt sterk aanbevolen de tabellen op de volgende pagina's te vertalen in een regionaal vakbekwaamheidsplan brandweerdruiken. Hiermee wordt in één oogopslag duidelijk welke inspanning de verschillende actoren moeten leveren om het niveau van voldoende beroepservaring te realiseren.

Het is belangrijk om bij alle oefeningen aandacht te besteden aan de door de werkgever voorgeschreven manier van veilig gebruiken van de ter beschikking gestelde middelen zoals persoonlijke beschermingsmiddelen, noodprocedures et cetera. Deze is beschreven in de regionale werkinstructie Werken onder overdruk brandweer. De basis voor dit document is gelegd in de landelijk werkinstructie Werken onder overdruk brandweer, welke is vastgesteld door de RBC.

Theorie en virtuele trainingen

Onderstaand staat een overzicht van de onderwerpen die via theorie of virtuele training beoefend moeten worden. Deze onderwerpen bieden niet alleen ruimte aan de basisveiligheidsbewustzijn maar ook aan verzorgingsgebied-specifieke zaken.

Onderwerp	Aantal per 24 maanden	
	Duiker	Duikploegleider
<p>Actuele ontwikkelingen</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behandelen vernieuwingen brandweerdrukken • Nieuwe procedures • Veiligheidsbewustzijn 	2	2
<p>Risico's brandweerdrukken</p> <p>Oefendoel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bespreken rapportages en onderzoeken • Bespreken (bijna-)ongevallen • Bespreken RI&E • Veiligheidsbewustzijn 	2	2
<p>Beeld en besluitvorming (virtuele training)</p> <p>Oefendoel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raadplegen bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Veiligheidsbewustzijn • Lijn in verantwoordelijkheid • Schakelen bij verandering doel van de inzet (redding naar berging) 		2
<p>Duikziektes</p> <p>Oefendoel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkennen duikziektes • Voorkomen van duikziektes • Behandelen duikziektes • Gebruik zuurstofkoffer 	2	2

Praktijkoefeningen basiseisen

Omschrijving onderdelen en oefendoelen	Aantal per 24 maanden	
	Duiker	Duikploegleider
<p>Deelname oefendag duiktoren</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren basistrim op 3 – 6 – 9 – 6 – 3 meter • Storing 2^e trap • Storing 1^e trap • Geblindeerd uitvoeren van een noodprocedure en omhoog brengen van een duiker • Geblindeerd uitvoeren van een noodprocedure en omhoog brengen van een duiker met gebruik van alternatieve luchtvoorziening (noodset). • Geblindeerd bevrijden van een vastgeraakte duiker 	2	
<p>Opsporen te water geraakte voertuigen</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Schakelmoment redding/bergen met nieuw werkplan • Rijdend aankleden • Buddycheck tijdens aanrijden • Snelle buddycheck voor het te water gaan • Directe zoekmethode • Schakelen van redding naar berging • Evaluatie • Nazorg 	4	2
<p>Noodprocedure zwembad</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Uitvoeren van noodprocedure stapsgewijs • Bevrijden vastgeraakte duiker • In nood geraakte duiker voorzien van extra luchtvoorziening • Gebruik snellosneembare haak • Beoefenen bijzondere omstandigheden • Evaluatie • Nazorg 	2	2

<p>Noodprocedure buitenwater</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Reactie op noodsignaal • Coördineren redding in nood geraakte duiker • Snel te water gaan • Afdalen langs seinlijn duiker • Inspectie in nood geraakte duiker (evt. bevrijden) • Eventueel in nood geraakte duiker voorzien van extra luchtvoorziening • Gebruik snellosneembare haak • Aan de oppervlakte brengen van in nood geraakte duiker • Naar de wal brengen van de in nood geraakte duiker • Eerste duikmedische controle uitvoeren • Evaluatie • Nazorg 	4	4
<p>Opsporen en bergen verdrinkingslachtoffer</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Schakelmoment redding/bergen met nieuw werkplan • Uitvoeren zoekmethode • Omhoog brengen slachtoffer • Vervoeren slachtoffer aan de oppervlakte • Slachtoffer in drenkelingennet of –brancard plaatsen • Verlenen eerste hulp verdrinkingslachtoffer • Evaluatie • Nazorg 	4	2
<p>Uitvoeren van zoekmethoden op lijnsignalen</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Zorgvuldig uitvoeren van de zoekpatronen • Omschakeling van de ene zoekmethode naar een andere • Reactie bij het uitvallen van spraakcommunicatie • Kunnen doorzetten van een reddingsactie bij uitval spraakcommunicatie (TRA) • Evaluatie • Nazorg 	1	1

<p>Samenwerken met een TS bezetting</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Schakelmoment redding/bergen met nieuw werkplan • Coördinatie werkzaamheden met de TS-bezetting • Opsporen te water geraakt voertuig • Doorzoeken van voertuig • Omhoog brengen van slachtoffer • Slachtoffertransport aan de oppervlakte • In drenkelingennet of brancard plaatsen van het slachtoffer • Evaluatie • Nazorg 	1	1
<p>Slachtoffer redden onder het ijs</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Veiligheid ijsvloer • Maken van een wak • Tactiek • Evaluatie • Nazorg 	(1)	(1)
<p>Bergen voertuig (indien regionaal besloten)</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA specifiek voor bergen • Briefing duikploeg • Controle gebruikte hijsmaterialen • Veiligheid (bergings)duiker • Spreiding van lijnen • Maken van een verbinding tussen het voertuig en het hijs- of takelblok • Evaluatie • Nazorg 	(1)	(1)
<p>Totaal</p>	19	12

Praktijkoefeningen regio-specifiek

Omschrijving onderdelen en oefendoelen	Aantal per 24 maanden	
	Duiker	Duikploegleider
<p>Te water gaan van hoge kades</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Gebruik kadeladder • Gebruik van duikstoel (indien beschikbaar) • Gebruik van afdaallijn • Evaluatie • Nazorg 	1	1
<p>Diepe duik van meer dan 9 meter² (max tot 15 meter)</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Werktijdberekening • Gecontroleerde afdaling • Uit-trimmen op diepte • Omhoog brengen slachtoffer van diepte • Monitoring luchtverbruik • Evaluatie • Nazorg 	2	2
<p>Stromingsduiken</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Afstemming met andere organisatie (waterbeheerder/bediener van stuw of brug) • Anticiperen op de gevaren van stroming • Toepassen van aangepaste zoekmethodes • Monitoring luchtverbruik • Evaluatie • Nazorg 	2	2

² Benoemde diepe duik(en) van meer dan 9 meter zijn aanvullend op het werkveldspecifiek schema.

<p>Opsporen slachtoffer op groot water</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Toepassen van aangepaste zoekmethode • Samenwerking met andere duikteams • Overzicht afgezocht gebied • Samenwerking met andere ondersteunende diensten • Evaluatie • Nazorg 	2	1
<p>Duiken vanaf een vaartuig</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Safe to Dive protocol • Veilig te water gaan vanaf een vaartuig • Toepassen van aangepaste zoekmethodes • Samenwerking duikploeg en schipper • Evaluatie • Nazorg 	2	1
<p>Duiken in of nabij scheepvaartroutes</p> <p>Oefendoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bereikbaarheidskaart • Opstellen werkplan/TRA • Briefing duikploeg • Samenwerking met vaartuigen (havendienst, brandweervaartuig) • Veilig te water gaan vanaf of nabij een vaartuig • Toepassen van aangepaste zoekmethodes • Evaluatie • Nazorg 	2	1

Hercertificering

Vanaf 2016 vindt hercertificering door de CI-IFV plaats middels een portfoliocontrole en een examen. Het examen dat de certificaathouder moet afleggen, wordt gebaseerd op aantoonbare beroepservaring van de certificaathouder. Daarnaast zal de CI-IFV bij de portfoliocontrole meer nadruk leggen op de brandweerspecifieke invulling van de oefenduiken.

De aantoonbaarheid van de beroepservaring wordt gebaseerd op beroepservaring, zoals vermeld in het dan geldende certificatieschema, in combinatie met de aantoonbare uitvoering van de branchespecifieke eisen. De CI-IFV zal met name aandacht besteden aan de branchespecifieke basiseisen. De branchespecifieke eisen moeten herleidbaar zijn uit de verslaglegging in de logboeken, eventueel aangevuld met een regionaal vakbekwaamheidsplan en digitaal registratiesysteem.

De CI-IFV zal naar aanleiding van de (tweejaarlijkse) portfoliocontrole van de logboeken, terugkoppeling en zo nodig advies geven aan de regio over de toepassing van de brancherichtlijn binnen de betreffende korpsen.

Colofon

Deze brancherichtlijn is een gezamenlijk product van CI-IFV, Vakgroep Beheersing waterongevallen en de Brandweeracademie (IFV).

Projectteam Hans de Reuver, projectleider voor de Vakgroep Beheersing waterongevallen
Yvette Smits, CI-IFV

Jaap Molenaar, vakgroepdecaan Brandweeracademie

Vormgeving OudZuid Ontwerp mediavormgevers

Redactie Brandweer Nederland

Fotograaf Afdeling communicatie Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

